

Rozsnyai Júlia, László Attila, Szabó Ildikó și Kalamár György, în „Anchetă asupra unui tânăr care nu a făcut nimic” de Adrian Dohotaru

Inceze Ildikó, Szabó Ildikó și Rekița Rozália, în „Electra maghiară” de Bornemisza Péter

■ SECȚIA MAGHIARĂ

Un repertoriu bine ales, solid și echilibrat, cu piese semnificative pentru literatura diferitelor epoci, cu personaje bine conturate, cu situații dramatice sau comice substanțiale, cu deschideri spre exercițiul stilistic divers, a oferit celor șase absolvenți, trei fete și trei băieți (Inceze Ildikó, Rozsnyai Júlia, Szabó Ildikó, László Attila, Kilyén László, Kalamár György), de la clasa profesorului Csorba András, prilejul de a-și dezvălui, odată cu talentul, rezultatele învățturii însușite de-a lungul celor patru ani.

Electra maghiară, după Sofocle, tragedie transplantată de Bornemisza Péter în Ungaria, la mijlocul secolului XVI; *Furtuna* de A. N. Ostrovski, etalon al realismului critic din secolul al XIX-lea; *O după-amiază cenușie*, lucrarea cunoscutului scriitor clujean Bajor Andor, în maniera teatrului absurdului; *Anchetă asupra unui tânăr care nu a făcut nimic*, patetică dezbateră asupra relațiilor tinerului cu lumea, situată de Adrian Dohotaru în plină actualitate, au alcătuit materialul de studiu al anului de absolvență.

Edificatoare în ce privește diversitatea stilurilor de interpretare abordate, cele patru spectacole-examen depășesc, în ansamblu, exercițiile didactice elementare, situându-se la nivelul unor spectacole ce pot fi urcate pe orice scenă de teatru.

Înveșmînțați în frumoase costume populare tradiționale, colorate în alb, roșu și negru (peste care au îmbrăcat, „la vedere”, chitoane de pînză de sac, decorate cu motive antice), tinerii actori au reprezentat *Electra maghiară* ca pe un ritual folcloric: tragicele întâmplări evocate de Sofocle, reinterpretate de clasicul maghiar cu apăsate adăugiri didactico-moralizatoare, au fost înfățișate scenic cu noblețe. Într-un cadru plastic stilizat cu rafinament de László Ildikó (efecte admirabile realizează lemnul și pînza aspră!), îndrumați cu pricepere și rigoare de Csorba András și Zalanyi Gyula, absolvenții au susținut prin trăire dramatică ideea justițiară a răzbunării morții lui Agamemnon. Spectacolul are simplitate și grandoare, rostirea și mișcarea scenică se disting prin acuratețe, iar devoratoarele patimi omenești capătă dimensiuni simbolice. Omogenitatea ansamblului, modul în care Electra și Oreste își exprimă zbaterea și neputința, lupta lor pentru a-și depăși condiția tragică conferă reprezentației putere de convingere, fior emoțional.

Sub semnăturile aceluiași profesori și a aceluiași scenograf, la care se adaugă și cea a regizorului Kovács Levente, *Furtuna* de Ostrovski a apărut ca un spectacol de anvergură clasică, conceput tradițional. Imaginea scenică sobră, austeră,

sugerează destinul dramatic al Katerinei; accente bine puse situează în prim-plan confruntarea dintre eroină (un imens fluture alb în echilibru fragil) și mediul sufocant, reprezentat prin câteva făpturi monstruoase, înfricoșătoare, îmbrăcate simbolic în negru.

Sub semnul inventivității novatoare, spectacolul *O după-amiază cenușie*, regizat cu fantezie și siguranță de Kovács Levente, în decorul funcțional al Juditei Papp, a expus, atent la detaliile comice, consecințele izolării omului de realitate, ale goanei după himere. Spectacolul alternează planul comicului absurd și grotesc cu planul oniricului. Prin compoziții colorate, schițate cu umor, interpreții ironizează modul în care personajele refuză contactul cu viața, ignorând transformările istorice. Trecerea din teritoriul realității în cel al convenției fantastice se face cu ajutorul unei... balerine excentrice. Ea pătrunde, în pași de dans sud-american, peste tot, intră în casă, apare pe acoperiș, se strecoară dezinvolt printre celelalte personaje. Obsedantul vis al eroului dobândește, astfel, forță de sugestie, subliniind ideea fundamentală a textului. Creatorii spectacolului au valorificat inteligent jocul de cuvinte, paradoxul și dialogul absurd, suplînind lipsa de acțiune a textului.

În montarea regizorului Gergely Géza cu piesa lui Adrian Dohotaru ghicim de asemenea intenția de a depăși reprezentația-examen, prin preocuparea pentru conturarea unui stil în interpretarea faptului cotidian. Tinerii actori s-au apropiat de adevărul personajelor și re-

lațiilor. Spectacolul se desfășoară dinamic și cursiv, tensionat, bogat în amănunte de viață, demonstrând aptitudinile interpreților. Tonalitatea majoră, vibrantă o impune în primul rînd jocul spontan, natural și sincer al lui László Attila, în rolul Patriciu. După cum și celelalte interpreți, reușite, ale lui László Attila — Oreste în *Electra...*, Kulighin în *Furtuna* și Kovács — tatăl bizar, slugarnic și imbecil din *O după-amiază cenușie* — îl recomandă ca pe o individualitate distinctă, cu posibilități în registre dramatice diverse. Ceilalți doi absolvenți s-au supus tuturor solicitărilor regizorale, dovedind nu numai talent, ci și faptul că pot aborda roluri diferite și le pot duce cu destoinicie profesională pînă la capăt. Dar... personalitatea lor pare încătușată de executarea corectă a sarcinilor scenice. Cele trei absolvenți au demonstrat aceleași calități — prezențe plăcute, voci frumoase, disponibilități multiple; deocamdată, însă, numai Incze Ildikó vădește însușiri deosebite. Cele două roluri de anvergură (*Electra* și *Katerina*) anunță o ingenuă dramatică dotată cu temperament, sensibilitate, candoare, farmec și capacitate de transfigurare.

Promotia '82 a secției maghiare de la Tîrgu Mureș apare, ca și promoția anului trecut, de nivel mijlociu. Desigur, aprecierile noastre pot fi contrazise chiar de la primul rol jucat pe scena unui teatru. Surprizele, probabil, nu vor întîrzia. Sub îndrumări regizorale diverse, individualitatea manifestată acum timid se poate exprima, în viitor, cu strălucire.

Valeria DUCEA

NOTE

Profil teatral

Redacția de teatru a televiziunii consacră teatrelor noastre „profiluri” ale actualității repertoriale. Firesc, seria „monografiilor” în contemporaneitate a început cu Naționalele. Prestigiosul așezămînt ieșean, prezentat cu sobrie-

tate și aplicație documentară de directorul său, scriitorul Mircea Radu Iacoban, a înfățișat un chip vrednic de mișunea sa culturală. *Chirița în provincie* de Alecsandri, *Petru Rareș* de H. Lovinescu, *Simbătă la Veritas* și *Hardughia* de M. R. Iacoban, *Pădurea împietrită* de R. Sherwood (de ce nu și *Cum vă place?* de Shakespeare, aflată în repertoriul curent?) au ilustrat — în secvențe scenice — orientările și potențialul trupel. Contribuția unor actori ca Tamara Buciuceanu (invitată pen-

tru rolul Chiriței), Teofil Vălcu, Cornelia Gheorghiu, C. Popa, Dionisie Vitcu, Liana Mărgineanu etc. ne întărește convingerea că la Iași se poartă credință tradiției teatrale, dar se manifestă receptivitate și la noi formule scenice. Impresia de temeinicie artistică a dominat emisiunea. O singură rectificare: nu la Iași am avut „primul teatru românesc” (1816) — după cum a afirmat directorul teatrului — ci în Transilvania veacului 18.

I. N.